GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 287. *Mercurĭ, 30 Decemvre.* **1887.**

Către cetitorii „Gazetei Transilvaniei“!

In puține ḍile se'mplinescŭ 50 de anĭ, de când „Gazeta Transilvaniei“ luptă pentru lățirea culturei române, pentru libertatea și drepturile poporului românŭ.

Pe timpulŭ celei mai cumplite prigonirĭ a neamului românescŭ, „Gazeta Transilvaniei“ a arboratŭ în mijloculŭ valoroșilorŭ comercianțĭ românĭ de odinióră din Brașovŭ drapelulŭ redeșteptării naționale.

Cincĭ-ḍecĭ de anĭ de muncă, de grele și de necurmate lupte pentru înălțarea și prosperarea românismului se împlinescŭ.

Generațiunea vechiă și generațiunea cea nouă și-au datŭ mâna, au pusŭ umĕrŭ la umĕrŭ, pentru realisarea marei opere a redeșteptării și a liberării poporului românŭ asupritŭ.

Lucrat'au toțĭ cu însuflețire bărbătéscă și cu statornicia sub drapelulŭ sfântŭ arboratŭ de „Gazeta Transilvaniei“ și urmândŭ devisei nemuritorului bardŭ naționalŭ: *„Uniți-ve în cugetŭ, uniți-vĕ 'n simțirĭ!“*

Și munca lorŭ a fostŭ încoronată de succesŭ.

Unde eramŭ acum cincĭ-ḍecĭ de anĭ și unde suntemŭ astăḍĭ! De s'a ridicatŭ spiritulŭ poporului românŭ, de s'a întăritŭ consciința luĭ națională, de s'a pusŭ temelia la cultura lui națională, cine va susține, că la acéstă lucrare mărétă națională n'a avutŭ póte cea mai însemnată parte ḍiarulŭ nostru, care a mersŭ totdeuna înainte cu lumina pe cărările întunecóse ce trebuia sĕ le străbatemŭ?

Credincioșĭ devisei ce și-au ales'o fii nobilĭ și devotațĭ ai națiunei în lupta pentru eliberarea și redeșteptarea națiunei române, amŭ făcutŭ totŭ ce în putință ne-a statŭ, pentru ca ḍiarulŭ nostru sĕ pótă corĕspunde câtŭ mai multŭ grelei sale chiămărĭ.

Nu ne-amŭ datŭ înderĕtŭ dinaintea nicĭ unei greutățĭ, gata amŭ fostŭ a aduce orĭ-ce jertfă, și décă în timpurĭ mai multŭ orĭ mai puținŭ favorabile, prin carĭ amŭ trecutŭ, nu amŭ pututŭ sĕ facemŭ mai multŭ pentru fóia nóstră decâtŭ amŭ făcutŭ, causa a fostŭ firma nóstră hotărîre de a păstra în tóte împrejurările independența nóstră.

Astfelŭ, trebuindŭ sĕ cucerimŭ tĕrĕmulŭ pasŭ cu pasŭ, amŭ înaintatŭ încetŭ, dér sigurŭ, și abia astăḍĭ, după cincĭ-ḍecĭ de anĭ de muncă, ne vedemŭ în posițiune de a realisa, cu încordarea tuturorŭ puterilorŭ nóstre, cea mai ferbinte dorință a neuitatului și de fericită memoriă editorŭ alŭ ḍiarului nostru Iacobŭ Mureșianu, ca *sĕ avemŭ și propria nóstră tipografiă.*

Incepêndŭ cu ḍiua de 1 Ianuariu 1888 **„Gazeta Transilvaniei“ se va tipări în propria nóstră tipografiă.**

In modulŭ acesta ni se dă putința de a aduce modificărĭ și îmbunĕtățirĭ în partea tehnică și redacțională a fóiei nóstre.

Facemŭ tóte acestea, fără a cere însĕ și din partea publicului sĕ facă mai marĭ jertfe. „Gazeta Transilvaniei“ va apăré și dela 1 Ianuariu 1888 încolo totŭ în condițiunile de până acum ale abonamentului și anume:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Aducêndŭ acésta la cunoscința cetitorilorŭ noștri, îi asigurămŭ, că nu ne vomŭ abate din calea ce-o străbatemŭ acum de jumĕtate de seculŭ, ci că vomŭ lupta și în viitorŭ cu îndoită putere și cu același devotamentŭ pentru apĕrarea, ridicarea și întărirea românismului.

Și ca sĕ putemŭ contribui cu efectŭ la realisarea aspirațiunilorŭ nóstre îndreptățite naționale în acéstă monarhiă, vomŭ stărui înainte de tóte sĕ ținemŭ susŭ și sĕ păstrămŭ nepătatŭ steagulŭ solidarității nóstre naționale, alŭ unirei și alŭ bunei ințelegerĭ între toțĭ factorii poporului nostru.

Suntemŭ tarĭ în convingerea, ca toțĭ cei ce cugetă sincerŭ și curatŭ asupra chiămării Românului în aceste critice timpurĭ vorŭ pune cu noi umĕrŭ la umĕrŭ și astfelŭ vomŭ merge cu toții înainte, dér numai înainte, cu unanima strigare:

Dumnedeu și dreptulŭ nostru!

Redacțiunea.

Brașovŭ, 29 Decemvre 1887.

Foile unguresci găsescŭ de „cuviință“ sĕ adopte o nouă manevră de combatere a naționalitățilorŭ, care constă în a face pe Nemaghiarĭ responsabilĭ de articulii rĕsvrĕtitorĭ ai pressei unguresci.

Inceputulŭ l'a făcutŭ fóia guvernamentală din Clușiu, care ne face responsabilĭ de articululŭ fóiei oposiționale „Pesti Naplo“ Nr. 342, în care se ḍicea, că „deórece esistă vechile partide naționaliste, în casŭ de rĕsboiu cu Rusia acestea trebuescŭ puse sub pază, pentru că ele, fiindŭ dușmane patriei, se vorŭ pune în serviciulŭ Rusiei.“

Vĕḍêndŭ acéstă agitare a fóiei unguresci oposiționale, la vr'o câte-va ḍile amŭ observatŭ la unŭ articulŭ alŭ fóiei clușiane amintite, în care ḍicea că „România nu póte merge cu Rusia contra monarchiei nóstre, deórece până la Tisa suntŭ totŭ Românĭ, frațĭ de sânge ai celorŭ din România“, amŭ observat, ḍicemŭ, că „e bătătorŭ la ochĭ că ele caută sĕ câștige amiciția României propunêndŭ ca cu Românii de aci sĕ se înfunde temnițele unguresci“.

Fóia guvernamentală din Clușiu, vĕḍêndŭ ce sânge rĕu a făcutŭ articululŭ nechibzuitŭ alŭ fóiei oposiționale, în locŭ sĕ o dăscălĕscă, cum ar trebui sĕ facă o pressă leală, o ia în apĕrare, susținêndŭ că nu se póte sĕ fi scrisŭ așa cum ḍicemŭ noi, si ne face pe noi provocatorĭ, cu alte cuvinte responsabilĭ de provocările fóiei unguresci, pentru că le-amŭ interpretatŭ întocmai după adevĕratele intențiunĭ ale foilorŭ unguresci și ale agitatorilorŭ de pela ele.

Ei bine, fóia clușiană sĕ nu crédă că póte orbi lumea, căutândŭ sĕ esplice articululŭ fóiei oposiționale altfelŭ decumŭ a fostŭ scrisŭ, că adecă sub cei carĭ au sĕ fiă pușĭ sub pază se ințelegŭ „agitatorii naționaliștĭ.“ Fóia oposițională vorbesce curatŭ de partidele naționaliste, ér nu de pretinșii agitatorĭ.

Apoi nu scie totŭ așa de bine ca și noi fóia guvernamentală, că partida națională a Românilorŭ cuprinde pe toțĭ Românii? Nu scie ea totŭ așa de bine ca și noi, că încercările câtorva rătăcițĭ d'a forma unŭ altŭ partidŭ decâtŭ celŭ naționalŭ s'au sfărîmatŭ? Și ce însemnéză a pune sub pază partidele naționaliste, prin urmare și partidulŭ naționalŭ românŭ, adecă pe toțĭ Românii? Nu cumva a'i pune la masa cu plăcinte? Și chiar acei pretinșĭ agitatorĭ, cine suntŭ alții decâtŭ Românii, pe carĭ poporulŭ nostru îi trimite sĕ'lŭ represinte în conferințele naționale? Cine alții suntŭ considerațĭ de pressa și regimulŭ ungurescŭ ca „agitatorĭ,“ décă nu toțĭ Românii cu carte, fiindŭ-că nu se punŭ în serviciile maghiarismului?

Când se cere punerea sub pază a partidului nostru naționalŭ, se cere punerea sub pază a tuturorŭ Românilorŭ, și paza nu póte fi decâtŭ poliția, armata și închisorile. Lealĭ suntŭ asemenea articulĭ provocatorĭ? Și lealŭ este a face responsabilŭ totŭ pe „hoții“ de păgubașĭ de agitațiunile foilorŭ unguresci?

Dér fóia guvernamentală nu vrea sĕ rĕmână mai pe josŭ de sorióra ei oposițională. Așa în Nr. 5 dela 7 Ianuarie publică unŭ articulŭ, prin care agită astfelŭ contra Românilorŭ:

Pămĕntulŭ se clatină sub piciórele nóstre. Câtŭ ce se dă o ocasiune câtŭ de mică, naționalitățile începŭ a se mișca. Lucrurĭ nensemnate dau nascere la aspirațiunĭ nebune. Este bine sĕ luămŭ acestea în considerațiă, e bine sĕ fimŭ cu atențiune asupra acestorŭ semne, ce la aparință se parŭ a fi micĭ. Atențiunile acestea ne aducŭ apoi aminte posiția în care se află astăḍi părțile ardelene, ne aduce aminte împrejurările, în carĭ e neapĕratŭ de lipsă ajutorŭ și carĭ aștéptă ajutorŭ.

Din ḍiarele cotidiane aflămŭ, că în Girocŭ nu le trebue „preotésă de Ungurŭ,“ pe Câmpiă vedemŭ, că țĕranulŭ valahŭ adapteză bucurosŭ obiceiulŭ strămoșescŭ și nu-șĭ ridică pălăria înaintea trecătorului cu rocŭ (kaputos ember), ba încă se întêmplă, că intenționatŭ mână căruța lui așa, ca sĕ se lovéscă în căruța cestuilantŭ; popii valahĭ érășĭ dau în limba română estrase matriculare și alte documente parochiale, în comunele mixte, Românulŭ prinde a se separa de Maghiarŭ și în locŭ ca deosebirea de naționalitate sĕ se contopéscă în iubirea comună de patriă, timpulŭ și puterea cea atâtŭ de necesară la consolidare se perde în frecărĭ păgubitóre.

După acésta face autorulŭ articulului din cestiune o comparațiă între Românulŭ celŭ „simplu,“ „necivilisatŭ,“ „leneșŭ“ și „puturosŭ“ din Câmpiă, și între Sĕcuiulŭ celŭ „muncitorŭ“ și „harnicŭ,“ și ḍice că nu póte sĕ aibă Românulŭ din Câmpiă dorințe, pe carĭ sĕ nu și-le pótă ajunge— în urma donațiunilor celorŭ marĭ de pămĕnturĭ ce'i s'au datŭ cu ocasiunea eliberărei din iobăgiă, — chiar și numai pe lângă o muncă mediocră, și cu tóte acestea e nemulțămitŭ.....

Se mai acusă Românii din Câmpiă cu aceea, că țînŭ prea multŭ la obiceiurile strămoșeseĭ, nu le place sĕ învețe, sĕ înainteze, învĕțătorii și-i schimbă în fiă care anŭ, aceștia suntŭ ómenĭ cu puțina învĕțărură, carĭ nutrescŭ ura și neîncrederea în poporulŭ românescŭ. Totŭ așa și preoții românĭ ș. a. In fine conclusiunea e, că din punctŭ de vedere naționalŭ maghiarŭ trebue sĕ i-se dea Câmpiei mai multă atențiune, căcĭ altmintrea statulŭ maghiarŭ nicĭ-odată nu va afla în acéstă inimă a Transilvaniei unŭ sigurŭ punctŭ de razimŭ.

Etă în acestŭ articulŭ destulŭ de limpede și lămurită esplicațiă a articulului fóiei oposiționale, esplicațiă în care nu mai e vorba nicĭ de partidŭ naționalŭ, nicĭ de pretinșĭ agitatorĭ, ci de țĕranulŭ românŭ, de poporulŭ țĕranŭ românŭ.

E dușmanŭ alŭ patriei poporulŭ românŭ, fiindŭ că nu se plécă până la pămĕntŭ înaintea nădrăgarului ungurŭ, fiindŭ-că căruța lui se lovesce de a nădrăgarului ungurŭ, fiindŭ că popa valahŭ nu maghiariséză biserica și administrația

ei, fiindŭ că poporulŭ românŭ nu se contopesce cu poporulŭ ungurescŭ, ci ţine morţişŭ la datinele sale strĕmoşesci, fiindŭ că vrea sĕ'nveţe carte în limba lui românéscă şi nu sufere sĕ aibă învĕţătorĭ carĭ suntŭ unelte ungureseĭ, fiindŭ că în fine acestŭ poporŭ „simplu, necivilisatŭ, leneşŭ şi puturosŭ“ mai are puţintelŭ pămĕntŭ, ce i-a mai scăpatŭ până acum de esecutorĭ.

Nu mai vorbim despre desminţirea ce 'şi-o dă fóia guvernamentală, care dicea că nu'şĭ mai aduce aminte de când prin pressa ungurésca nu se mai află espresiunea „Valahŭ,“ nu mai vorbimŭ de însemnarea cuvintelorŭ, că „sĕ se dea Câmpiei — ca şi Hunedórei şi altorŭ părţĭ locuite numai de Românĭ — mai multă atenţiune din punctŭ de vedere naţionalŭ-maghiarŭ, căci acéstă însemnéză maghiarisare prin colonisare şi cu alte mĕsurĭ; destulŭ că pressa ungurésca agită, provócă şi amenință într'una, mergĕndŭ apoi cu lipsa de lealitate până a ne face totŭ pe noi responsabilĭ de articulii ei rĕsvrătitorĭ.

Ce calificaţiă merită óre o asemenea manevră, neobicĭnuită în pressa leală? Şi mai are nevoiă óre poporulŭ românŭ şi de agitatorĭ şi provocatorĭ de ai seĭ, când pressa ungurésca, regimulŭ şi organele lui îlŭ agită şi-lŭ provócă în continuu?

Pregătirĭ militare.

Austro-Ungaria. Corpulŭ X de armată, a căruĭ mobilisare s'a hotărîtŭ în principiu, cuprinde optŭ regimente de infanteriă: Nr. 1, 3, 8, 54, 81, 93, 99 şi 100, prin urmare două divizii de infanteriă; apoi a decea brigadă de cavaleriă, a 10 brigadă de artileriă, alŭ treilea şi patrulea batalionŭ din regimentulŭ Nr. 1 de geniu. Comandantŭ de corpŭ e fim Wilhelm br. de Reinländer, şefŭ de statŭ majorŭ colonelulŭ cav. de Pokorny. Corpulŭ X de armată este în Brünn şi e inarmatŭ cu puşca cu repetiţiă cal bru 11 mm.

Rusia. Martorĭ oculari spunŭ, că la întărirea şi aprovisionarea punctelorŭ Dubno şi Rovno se lucréză cu unŭ zelŭ neobositŭ. „Resistenţa“ află din sorginte sigură, că la Unghenii-ruşi au sosítŭ „pentru cuartirurĭ de iarnă“ treĭ regimente de Cazacĭ. In curĕndŭ se va preda comunicaţiunei linia ferată Ivangorod-Dabrova. In fortificaţiunile Ivangorodului se lucréză acum la aşedarea tunurilorŭ ce se aducŭ din interiorulŭ Rusiei, aşa că în curĕndŭ va fi în perfectă stare de resistenţă. Fabricele de ferŭ din Varşovia lucréză din rĕsputerĭ la efectuirea ultimelorŭ comande pentru armată şi fortăreţe.

România. Lucrările pentru complectarea armamentului, echipamentului armatei şi mijlócelorŭ de apĕrare a ţĕrei se lucréză cu totŭ zelulŭ. Din fabrica Krupp s'au predatŭ 247 vagóne încărcate cu materialŭ de împuşcatŭ pentru artileriă. Din fabrica Gruson se predau 410 vagóne încărcate cu părţĭ constitutive ale turnurilorŭ cuirasate pentru fortificaţiunile Bucurescilorŭ. In curĕndŭ se va lua o decisiune şi asupra adoptărei unei puscĭ cu repetiţiă (e vorba de puşca elveţiană Rubin de 7.5 mm. şi de puşca austriacă Mannlicher de 8 mm. Totŭ în curĕndŭ sĕ va decide şi asupra cuptórelorŭ de campaniă pentru cocerea pânei necesară armatei.

Bulgaria. Oficiele comunale au primitŭ ordinŭ, ca în terminŭ de o lună sĕ se rechisiţioneze pentru oştire câte o căruţă cu doi caĭ dela 200 de case. Ministrulŭ de rĕsboiŭ a publicatŭ concursŭ pentru furnisarea, până la 1 Aprilie a 1400 tanite, 100,000 cartuşiere de reservă, 140,000 cartuşiere de infanteriă, 70,000 curele de încinsŭ, 70,000 curele de puşcă, 100,000 castronaşe de mâncare.

ÎNVITARE.

In anii 1860—1863 unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbaţĭ zeloşi şi iubitorĭ de progresulŭ pressei române, din tóte părţile locuite de Românĭ, au făcutŭ diverse contribuirĭ pentru ajutorarea esistenţei şi înlesnirea apariţiunei „Gazetei Transilvaniei“, acomodatŭ cerinţelorŭ timpului de atuncĭ.

Fierbintea dorinţă a Tatălui meu întru fericită memoriă Editorŭ Iacobŭ Mureşianu, căruia i s'au încredutŭ sumele adunate, a fostŭ de a organisa ca unŭ fondŭ acele contribuirĭ ce s'au publicatŭ încă în numiţii anĭ sub diferite titluri ca „fondŭ de subsidii“ pentru „Gazetă“.

Avĕndŭ de cugetŭ rĕposatulŭ meu tată ca la sfĕrşitulŭ anului 1887 sĕ se retragă dela fóiă cu totulŭ, se hotărîse a realisa intenţiunea sa în tómna anului acestuia. Deórece însĕ Provedinţa nu i-a mai dăruitŭ dile, mi-a lăsatŭ mie cu limbă de mórte sĕ dau eu sémă până la unŭ cruceŭ generoşilorŭ contribuitorĭ despre sumele ce i le-au încredinţatŭ şi despre administrarea lorŭ.

Impiedecatŭ fiindŭ prin tristulŭ casŭ de mórte şi multele şi grelele mele ocupaţiunĭ de a face acésta până acum, viu adĭ în calitate de editorŭ şi Redactorŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei“ a 'mĭ împlini sfânta datoriă, învitândŭ pe *toţĭ domniĭ carĭ au contribuită la acele subsidii în anii 1860—1863* şi se mai află încă în viaţă, ca sĕ binevoiască séu în persónă séu prin mandatarĭ a se înfăţişa la *o întrunire în diua de 30 Ianuarie (11 Februarie n.) 1888 în Alba-Iulia,* ca oraşŭ situatŭ mai în centru, pentru a lua la cunoscinţă darea mea de sémă asupra contribuirilorŭ din cestiune şi pentru ca sĕ chibzuimŭ şi sĕ hotărîmŭ împreună cele de lipsă în privinţa întrebuinţării lorŭ în viitorŭ. Localulŭ şi ora întrunirei le voiu face cunoscute în fóiă cu două sĕptĕmânĭ înainte.

Braşovŭ, 27 Decemvre st. v. 1887.

Dr. Aurel Mureşianu,
Editorŭ şi Redactorŭ.

Unŭ nou vasŭ pentru flotila română.

Cetimŭ în „The Newcastle Daily Chronicle“ următórea scrisóre:

Domnule Directorŭ! Am onóre de a vĕ comunica că încrucişătorulŭ românŭ „Elisabeta“ a fostŭ pusŭ pe mare ierĭ la 29 Decemvre la ora 3 p. m. la Elswick Shipyard.

La acéstă ceremoniă au luatŭ parte Ex. S. Principele I. Ghica, ministrulŭ României la Londra, fiiulŭ sĕu secretarŭ M. Neiayano, maiorulŭ Koshbusky şi d. Andrian, inginerŭ de construcţii navale din marina regală română.

Casa Armstrong şi C-ie era representată prin d. căpitanŭ Noble şi d. Watts, inginer-şefŭ alŭ departamentului Shipyard şi toţĭ înalţii funcţionari ai casei Armstrong şi C ie; o mulţime de dómne şi domnişóre asistau încă la acéstă solemnitate.

Córda corăbiei a fostŭ tăiată de d şóra Lilias Noble, şi plecarea a fostŭ făcută în mijloculŭ aplauselor unanime ale personelorŭ presinte.

După plecarea încrucişătorului, mai multe toasturĭ au fostŭ ridicate.

1. De d. căpitanŭ Noble care a bĕutŭ în sănătatea Regelui şi Reginei Românieĭ.

2. E. S. Principele I. Ghica i-a mulţumitŭ bĕndŭ în sănătatea omenilorŭ industrialĭ din Anglia, carĭ prin munca şi desvoltările lorŭ industriale ridică civilisaţia celorlalte popóre.

E. S. a bĕutŭ apoi pentru reuşita încrucişătorului urândŭ-i d'a fi victoriosŭ, în diua când România va avea trebuinţă de elŭ.

Incrucişătorulŭ are unŭ conţinutŭ de 1300—1350 de tone, o artileriă bună, şi trebue sĕ aibă o iuţélă de 18 nodurĭ pe ceasŭ. la încercare, — prin urmare maşinele vorŭ fi forte tarĭ.

Maşinele au fostŭ construite de casa Hawthorn Leslie şi C-ie din St. Petersburgŭ.

Primiţĭ vĕ rogŭ d-le Directorŭ etc.

Unŭ spectatorŭ în trecere la Newcastle.

SCIRILE DILEI.

Pentru serviţiile aduse maghiarismului ministru ungurescŭ Trefort a rĕsplătitŭ pe preoţii românĭ gr. or. Gavrilŭ *Crainicŭ* din Ghiurcuţa, Cristoforŭ *Dogarŭ* din Telŭ (Nyen) cu câte 50 fl. — Étă încă doi popĭ carĭ nu şĭ-au pututŭ strecura fără pĕcate sufletulŭ în anulŭ ce vine. Nu vorŭ fi uitaţĭ.

—x—

Kulturegyletulŭ ardelĕnŭ a hotărîtŭ sĕ sprijinéscă prin depunerĭ mai marĭ, *din motive naţionale*, institutele ungurescĭ de banĭ din oraşele mai micĭ. Cele din Aiudŭ şi Deva au primitŭ deja depunerĭ. — Sĕ mai dică cineva că astea nu suntŭ — isprăvĭ!! Nu s'a maghiarisatŭ institutele ungurescĭ de banĭ? Dóră ispravă e asta.

—x—

Cei interesaţĭ se aviséză, că Dumineca viitóre, la órele 3 d. a. se va ţinĕ *adunarea generală a membrilorŭ casinei române* din locŭ, în localulŭ casinei.

—x—

„România Liberă“ comunică, că la 30 Decemvre n. trecutŭ, la *Caracalŭ* şi *Ostrovŭ* a fostŭ o *furtună grozavă* cu fulgere şi tunete de se cutremura pămĕntulŭ.

—x—

In pădurea comunei *Bejană* din comit. Hunedórei, solgăbirĕulŭ Carol Bucsa impuşcă la vĕnătóre unŭ mare porcŭ sĕlbaticŭ. O haită de vr'o 20 de porcĭ fugi din pădure şi trecŭ prin comuna *Almaşu secŭ*, unde în fugă locuitorii au omorîtŭ unulŭ cu topórele.

Literatură. — Pygmalionŭ, Fata dela Cozia şi **Lăpuşneanu**, studiu criticŭ comparativŭ de *N. Ch. Quintescu*, membru alŭ Academiei Române, cetitŭ ca raportŭ în şedinţa Academiei Române din 20 Martie, 1887. Bucuresci, Tipografia Academiei Române. Preţulŭ 1 leu 25 banĭ, formatŭ mare 4° de 108 pag. — Opulŭ de faţă este scrisŭ la însărcinarea Comisiunei premielorŭ „Năsturelŭ Herescu“ şi „Heliade Rădulescu“ şi cuprinde unŭ studiu criticŭ comparativŭ forte seriosŭ şi amĕnunţitŭ asupra următorelorŭ scrierĭ dramatice, lucrate în versurĭ: *Pygmalionŭ*, de G. Bengescu-Dabija, *Fata dela Cozia* şi *Lăpuşneanu*, ambele de Iuliu I. Roşca. Ajunge a spune, că opulŭ d-lui Quintescu este unŭ studiu criticŭ seriosŭ pentru a puté apreţia adevĕrata lui valóre, care este cu atâtŭ mai mare pentru literatura română, cu câtŭ opulŭ cuprinde studiulŭ criticŭ alŭ unorŭ scrierĭ aprope cu totulŭ nouĕ pentru literatura română, şi pentru aprofundi-

---

FOILETONU.

PĂSTORIŢA.

(Alegoria.)

(Urmare şi fine.)

„Cumĕtră!“ îmĭ dise străinulŭ, după ce mĭ-am venitŭ puţinŭ în fire, „nu mai umbla cu numicŭ, lasă-mĕ sĕ fimŭ fraţĭ. Pămĕntulŭ acesta ne póte indestuli, încă în prisosinţă, cu róda sa pe amĕndoi. Adĭ mâne póte veni altŭ străinŭ ca şi mine acuma, ca sĕ'ţĭ ia ce este alŭ tĕu. Aşa noi amĕndoi ne vomŭ apĕra, binele şi fericirea împreună le vomŭ gusta şi rĕulŭ erăşĭ cu puterĭ unite îlŭ vomŭ înfrunta.“

„Şi credĭ dór, că şia ţinutŭ cuvĕntulŭ? Ferita sfântulŭ! Mai ântâiu o duceamŭ mai bine, pe semne iĭ era ruşine sĕ porte aspru cu mine, că a venitŭ scie Dumnedeu din ce părţĭ prăpădite, aici la gata, deră după aceea s'a făcutŭ totŭ mai cutezătorŭ. Tótă diua iĭ plăcea sĕ călărescă prin aceste păduri, sĕ vĕneze, sĕ'şĭ pună apoi vĕnatulŭ la calŭ sub şea, ca sĕ se móie încât-va, şi apoi sĕ fi vĕdutŭ cu câtŭ gustŭ îlŭ mânca! Nu era vorbă sĕ şedă la vatră şi sĕ'şĭ fiarbă ceva, la aşa ceva nu se pricepea. Eu vĕdĕndŭ, că aşa iĭ este fi rea, ca sĕ nu se strice buna înţelegere l'am totŭ lăsatŭ de capulŭ lui. De altcum nicĭ nu'mĭ părea rĕu, că se ducea de acasă, că deu nu prea aveam plăcere sĕ mĕ uitŭ în faţa lui. Aşa era de aspru la vedere încâtŭ credeai, că vedĭ unŭ visŭ ciudatŭ... Dér scii, scumpă, că omulŭ din ce capĕtă, oin ce ar vrea ca sĕ mai capete, întinde-i degetulŭ şi'ţĭ ia mâna întregă. Aşa am păţit'o şi eu cu fratele meu de mărăcină. Din ce mergea, din ce se simţea mai în dreptŭ a'şĭ împlini numai voia lui. Eu folosiamŭ o parte de pămĕntŭ, câtŭ îmĭ trebuia mie, elŭ alta. Cutezarea lui crescea pe tótă diua şi elŭ tăia: adĭ o brasdă în partea mea, mâne alta şi poimâne erăşĭ alta şi aşa din dĭ în dĭ mĕ neîndreptăţia totŭ mai tare. Credeamŭ, că doră va avea atâta omeniă ca sĕ îmĭ lase ce este alŭ meu, dér omenia elŭ n'o cunoscea, puteamŭ eu totŭ aştepta; puteamŭ deu, că elŭ s'a îmbuibatŭ peste mĕsură şi ameţitŭ de atâta îngâmfare şi a făcutŭ ca lege sĕ'mĭ ia tótă averea şi sĕ mĕ robéscă, Aşa a şi făcutŭ: mĭ-a luatŭ pămĕntulŭ, lăsându-mĭ dreptulŭ numai sĕ'lŭ lucru şi când era la secerişŭ, mai până într'unŭ grăunţŭ trebuia sĕ le ducŭ în grânariulŭ lui. Étă-mĕ-sŭ róba lui! Cercat'am de mai multe orĭ sĕ'mĭ scurtŭ jugulŭ de pe grumadĭ, dér n'am putulŭ. Când vedea şiretulŭ că mĕ prindŭ cu elŭ cu puterea şi eşiam învingĕtóre, totdeauna mĕ îmbuna cu vorba, că 'mĭ va reda drepturile cuvenite, ér când era la adecă, nu 'mĭ da nimicŭ. Ba, — o, Dómne sfinte! — pe semne vĕdĕndŭ că mĕ póte înşela, mĭ'a spusŭ verde în faţă: că eu nu numai că pămĕntŭ nu mai am şi decĭ sĕ mĕ îndestulescŭ cu ce'mĭ dă, dér încă sĕ'mĭ pară bine, că mĕ mai sufere sĕ trăiescŭ, şi acesta câtŭ timpŭ voiu fi bună sĕ asudŭ în brazda lui! Dér aşa o păţesce celŭ ce se încrede în óre cine!

„Aşa am suferitŭ eu şi m'am rĕsmitŭ*) cu elŭ. Şi adĭ dreptŭ mulţămită după atâta jertfă şi trudă, este că abia mai amŭ voiă sĕ'mĭ lucrezŭ pămĕntulŭ şi sĕ'mĭ pascŭ oiţele acestĕ cum biétă potŭ, dér totuşĭ nicĭ acuma nu'mĭ iértă nicĭ la mine acasă sĕ facŭ ce aşŭ pute şi ce aşŭ vré şi atâta totŭ stórce de pe spatele mele, pentru poftele lui nesaţióse încâtŭ eu după atâta ostenélă nu apucŭ la nimicŭ, decâtŭ abia mai am de pe o di pe alta ce'mĭ trebuie pentru traiulŭ meu dilnicŭ, ca sĕ'mĭ mai ţinŭ sufletulŭ amărîtŭ în trupulŭ acesta amorţitŭ«...

Esprimândŭ cuvintele aceste, vocea ei se întrerupse, lacrĕmĭ i-se iviră în ochĭ, durerea i-se deşteptă în sinŭ şi începŭ din nou a plânge şi a suspina. Plânsulŭ iĭ era aşa de jalnicŭ suspinulŭ ei aşa de adâncŭ, încâtŭ inima cea bună a compătimitórei sale sóţe se'nduioşă şi şiróie de lacrĕmĭ o năpădiră şi pe ea. Plângeau amĕndouĕ. O! de le-aţĭ fi vĕdutŭ, plânsa'ţĭ fi împreună cu ele, chiarŭ inimă de pétră în peptŭ sĕ aveţĭ! O, durere, durere! de nu 'ţĭ-amŭ fi cunoscutŭ numele!

*) A se rĕsmi=a se opune.

mea cu care este lucratŭ póte servi ca o călăuză pentru acei scriitori românĭ, carĭ vorŭ sĕ se desvolte pe terenulŭ genului dramaticŭ alŭ literaturei române.

Limba internaţională Volapük, după metoda Erwin Walther. In 8 lecţiunĭ cu cheia esercitieloră. Auctorŭ: *S. I. Grossmann.* Iaşĭ, 1887. Editura librăriei „Fraţiĭ Şaragă." Formatŭ micŭ 8°, preţulŭ 60 de banĭ. Opulŭ de faţă este o gramatică lucrată în limba română, ea ne iniţiază în cunoscerea nouei limbĭ universale (Volapük), cuprinde regulĭ gramaticale şi esercitii practice.

Idilŭ rĕsboinicŭ.

In mijloculŭ atâtorŭ cântece vitejescĭ de înarmărĭ şi pregătirĭ de rĕsboiu ale tuturorŭ statelorŭ europene, ministrului puterei militare din Luxemburg se pregătesce şi elŭ cum scie mai grozavŭ, dér gaura în cerŭ totuşi nu póte face, căcĭ étă ce raportŭ dă ministrulŭ în şedinţa Camerei din 9 Decemvre:

»Indată după votarea legii din 1885, am imulţitŭ corpulŭ gendarmerii statului cu 10 bărbaţĭ. Am votatŭ unŭ creditŭ pentru cumpĕrarea de 6 cai, der până adĭ numai 2 am cumpĕratŭ. In casulŭ unui rĕsboiu, putemŭ procura cei 4 cai dela orecare samsarŭ. Armata nostră în timpŭ de rĕsboiu se póte întări în modŭ însemnatŭ, incâtŭ sĕ pótă corĕspunde tuturorŭ cerinţelorŭ: intregŭ corpulŭ nostru de armată numĕră 300 de soldaţĭ carĭ au puşcĭ bune şi potŭ da 2000 de focurĭ pe minută. In casurĭ esceptionale de rĕsboiu putemŭ intregi armata cu 25 de recruţĭ. Gendarmii noştri au revolvere, ca sĕ întărimŭ trupele d'ocamdată nu e de lipsă, cu tóte că legea şi bugetulŭ ne iartă ca sĕ mai inrolămŭ 50–80 de omenĭ pentru intregirea armatei. Vomŭ face ca pe timpulŭ revoluţiunii din Belgia, când amŭ măritŭ numĕrulŭ soldaţilorŭ noştri cu 30 de reservişti."

Cum s'ar puté ajuta la mai sigura înaintare culturală şi materială în sciinţă şi avere a poporului nostru preste totŭ?
I. Relele de carĭ sufere poporulŭ nostru şi combaterea acelora
II. Indicarea (arĕtarea) mijlocelorŭ ducĕtóre la scopŭ.

Disertaţiune ce avea sĕ fiă cetită cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕm. II alŭ Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ, ţinută în 30 Octomvre (11 Nov.) a. c. în **Făgăraşŭ.**

Motto: ....Uniţi-vĕ în cugetŭ, uniţĭ-vĕ în simţirĭ!.... a ḑisu laureatulŭ poetŭ Andr. Mureşianu

(Urmare.)

c) Prelegerile potŭ sĕ tracteze cestiunĭ atâtŭ ce privesce economia câmpului şi de vite, precum şi grădinăritulŭ, apoi: prăsirea gunoiului, aratulŭ pămêntului, imbunĕtăţirea lui; cultura legumelorŭ, pomilorŭ; cultura vitelorŭ; cultura stupilorŭ raţională (după metódele cele mai nouĕ); prăsirea vitelorŭ, tractarea viţeilorŭ, a vacilorŭ cu lapte: pregătirea untului, a brânzei de vacĭ etc. apoi industria de casă, precum: inpletirea cu nuiele de răchită, papură, trestiă şi paie; facerea de diferite perii de pĕrŭ de calŭ şi rimătoriu, facerea săpunului şi a luminărilorŭ şi multe alte lucrurĭ bune şi folositóre, carĭ însĕ acum storcŭ ḑecĭ şi sute de florinĭ din punga poporului nostru, şi pe carĭ decă insuşĭ şi le-ar sci face, mulţĭ banĭ ar rĕmâne în punga lui.

Sĕ se lucre apoi pentru curăţeniă preste totŭ în vestminte, locuinţe, curte, grădină, staule etc., arătându-se că cureţenia contribue atâtŭ la infrumseţare, câtŭ şi la conservarea (păstrarea) sănĕtăţii peste totŭ.

Sĕ se arate, că ordinea din casă, curte şi economiă peste totŭ sĕ nu lipsescă, căcĭ ordinea şi curăţenia e mai scumpă ca averea.

Sĕ se combată împrumutarea făcută cu scopŭ de a se cumpera vestminte orĭ alte obiecte de luxŭ (mândriĭ, podóbe), căcĭ prin astfelŭ de împrumutărĭ nesocotite poporulŭ se sĕrăcesce, arĕtându-se că: Imprumutarea aduce supĕrarea! şi că: Mai bine ţĕranŭ in picióre, decâtŭ boerŭ în genunchĭ! adecă mai bine mai sĕracŭ şi nedatorŭ, decâtŭ inglodatŭ în datorii. — In astfelŭ de prelegerĭ de seră se pote tracta mai pe largŭ şi economia casei, facerea mâncărilorŭ etc. adecă sĕ se ţină prelegerĭ şi pentru femei: der atuncĭ sĕ se ţină deosebitŭ şi nu d'odată, ca sĕ se incongiure neplăcerile.

Cu fetele şi femeile ar fi bine când ar ţine atarĭ prelegerĭ preotesa şi invĕţătoresa.

Ordinea, regularitatea şi în fine religiositatea şi moralitatea, cu unŭ cuvêntŭ totŭ ce-i bunŭ, dreptŭ şi sântŭ, sĕ fiă stâlpii pe carĭ sĕ se aşeḑe atarĭ prelegerĭ. Făcêndu-se acésta în totŭ loculŭ, atuncĭ putemŭ fi sigurĭ, că bunăstarea materială şi culturală (înaintarea în sciinţă şi avere) va lua unŭ avêntŭ putérnicŭ şi putemŭ ḑice cu mândriă:

..„Viitorŭ de aurŭ Românimea are
Eu prevĕdŭ prin seculĭ a ei renălţare!"..

2. *Grădinăritulŭ* preste totŭ cultivatŭ cu îngrijire, încă ne aduce frumóse venite. Dér aci — după cum s'a mai atinsŭ — trebue sĕ premergă cu esemplu grădina scólei, a invĕţătoriului, a preotului etc., de unde sĕ pótă lua şi poporulŭ invĕţătură.

Der ca grădina scólei sĕ pótă premerge cu esemplu se recere sĕ fiă bine inchisă, apoi ce se cultivă în ea sĕ stea acolo, căcĭ altcum orĭ şi cine se disgustă, ca sĕ totŭ lucre tótă primăvera şi véra — incepêndŭ de tómna, ér ostenela lui sĕ nu fiă resplătită, luândŭ altulŭ fructul (róda) muncii. Asta nu merge, căcĭ cine ostenesce vrê sĕ aibă şi folosŭ. Se mai recere ca grădina scólei sĕ fiă scutită de orice influinţe stricăciose; décă însĕ va fi locŭ de păşune pentru caii orĭ boii preotului, notarului şi primarului — după cum acesta în multe locurĭ sĕ intêmplă — orĭ sĕ fiă „locŭ de convenire« pentru rimătorii satului, apoi sĕ nu ascepte nimenĭ minunĭ din o astfelŭ de grădină, cu astfelŭ de drăgălaşĭ conducĕtorĭ consciincioşĭ.

3. Unŭ altŭ ramŭ folositorŭ este şi *industria* de casă, unŭ nou ramŭ carele incepe a se întinde (lăţi) totŭ mai multŭ.

De acestŭ ramŭ — abstrăgêndŭ de lucrurile femeiescĭ — se ţinŭ: facerea de corfiţe, coşercuţe de nuiele, papură etc., apoi perii de pĕrŭ de calŭ şi rimătorŭ; pĕlării de paie etc. etc., despre carĭ s'a vorbitŭ la prelegerile de séra punctŭ 1 lit. c.

Orĭ şi care din aceştĭ ramĭ ai industriei — decă ilŭ scie omulŭ — aduce frumóse venite, cu atâtŭ mai vertosŭ că se póte lucra în timpulŭ iernei — după cum am ḑisŭ mai susŭ la ocupaţiunile din şedĕtore — când nu ne prea inbulḑesce altŭ lucru.

Ca însĕ sĕ se pótă deprinde orĭ şi cine la aceste lucrurĭ bune şi folositore s'au deschisŭ anume cursurĭ, precum în Braşovŭ şi în alte locurĭ. Ar fi de doritŭ ca pre anulŭ viitorŭ sĕ se trămită pe lângă unŭ ajutorŭ orecare atâtŭ din partea despărţĕm. „Asociaţ. transilv. etc. etc., câtŭ şi din partea Vener. oficiu Vicarialŭ şi Protopopescŭ: doi invĕţătorĭ la cursulŭ ce se va ţine în Braşovŭ în véra viitóre (1888). Acei doi invĕţătorĭ apoi insuşindu-şĭ bine industria de casă, adecă ramii de susŭ mai adaugêndu-se şi compactoria, sĕ fiă obligaţĭ a deschide şi ei asemenea cursurĭ, unde apoi au sĕ se instruieze toţĭ invĕţătorii din acestŭ despărţĕmentŭ; — er după aceea fiă-care invĕţătorŭ sĕ-şi deprindă (instruieze) copii mai mărişorĭ din clasa I-a; totodată sĕ deschidă asemenea cursŭ iérna şi pentru locuitorii comunei sale — după cum s'a ḑisŭ la prelegerile de séra.

Făcêndu-se acésta cu conscienţiositate, resultatulŭ dobênditŭ numai inbucurătorŭ pote sĕ fiă.

4. Folosŭ mare şi venite frumóse ne aduce şi *stupăritulŭ*, se inţelege că şi acesta numai décă se va cultiva după metódele cele mai nouĕ. In acestŭ respectŭ încă au apărutŭ până acum 3 opşóre în limba nóstră. Aceste cetite şi esplicate în prelegerile de seră proiectate, apoi cele auḑite puse şi în pracsă, ne vorŭ aduce venite forte frumóse. Firesce că şi aci trebue sĕ premergă cineva cu esemplulŭ, căcĭ nu putemŭ aştepta dela poporulŭ nostru sĕ facă ce nu scie, ba lucrurĭ de acelea de carĭ nicĭ n'a vĕḑutŭ. Apoi cine nu scie câtŭ este de bună mierea în posturile celea lungĭ! D'apoi cera din care se facŭ luminărĭ?

Afară de aceea atâtŭ mierea câtŭ şi cera la multe morburĭ se întrebuinţéză ca medicină, ér' avêndŭ mai multă de prisosinţă şi stórsă cu »maşina de storsŭ mierea« putemŭ câştiga şi frumose parale, ca sĕ ne mai scutură mŭ de êlea „belele (nĕcasurĭ)" — după cum ḑice poporulŭ. Decĭ deră cu puţină ostenélă — asta o vede orĭ şi cine că e aşa — şi cu puţină voinţă — căcĭ albinelorŭ nu trebue sĕ-le damŭ fênŭ şi paie — omulŭ pote sĕ aibă frumose venite.

Nu mai incape indoielă, că cine voiesce se-şĭ facă şi inmulţéscă venitele, se va ocupa şi cu cultura raţională a stupilorŭ.

5. Venite frumóse ne aducŭ şi *vitele* şi preste totŭ animalele de casă. Der şi acestea se recere sĕ fiă bine ingrijite şi câtŭ se póte sĕ fiă de soiurĭ (rasse) bune.

O vită, care nu e de soiu bunŭ, totŭ aşa trebue nutrită ca şi una de soiu mai bunŭ, der cu tote astea venite ne aduce cu multŭ mai puţine. E mai bine der a ţine vite mai puţine şi de soiu mai bunŭ, decâtŭ multe şi rele. Der numai cu paie şi fênŭ rĕu nu se potŭ ţiné nicĭ vite bune. Decĭ trebue sĕ facemŭ fênaţe măiestrite, sĕ semĕnămŭ: trifoiu, lucernă, măzĕrichie, apoi sĕ cultivămŭ napĭ pentru vite, cu carĭ decă se nutrescŭ vitele se ingraşă, er vacile ne dau lapte multŭ şi bunŭ. De aci se vede, că vitele bune cerŭ şi multă îngrijire. Cine însĕ petrece în lene, în poveştĭ şi cu pipa seu în cârciumă la vinarsŭ, nu póte ave vite bune, dér apoi nicĭ venitŭ încă nu pote ave dela ele.

Nu numai că nu se póte folosi pre sine insuşĭ unŭ omŭ cu vite rele, grijite rĕu, der e şi pĕcatŭ a omorĭ vitele cu fomea, căcĭ: »vrednicŭ este lucrătorulŭ de plata sa.« (Ev. Luca c. 10 v. 7) şi: „Sĕ nu legĭ gura boului ce treeră." (5. Moisi c. 25. v. 4.)

Pre lângă grije omulŭ trebue sĕ fiă şi cu indurare, cu milă cătră animale. „Dreptului i sĕ face milă de dobitócele sale, eră inima celui necredinciosŭ este nemilostivă." (Solom. 12. 10.) Der celŭ-ce pune pre animale la lucru, fiindŭ flămênde, seu celŭ ce şi sătule le pune la lucrurĭ ce trecŭ preste puterile lorŭ — este unŭ omŭ nu numai rĕu, dér şi fără minte căcĭ, slăbindŭ în chipulŭ acesta animalele, se păgubesce insuşĭ pre sine.

Cine însĕ vré sĕ se foloséscă cu animalele, trebue sĕ le grijéscă şi nutréscă bine şi sĕ le tracteze cu blândeţe.

6. Vedemŭ, că pre la sate de multe orĭ bietulŭ omŭ, orĭ mai bine femeia n'are pe ce pune mâna, ca sĕ pregătéscă o mâncare cum se cade. Suntŭ multe sate, in carĭ nu se taie carne cu anii, oraşulŭ încă e departe, ce face der femeea décă n'are ce'i trebue în casa şi curtea sa?

Der noi putemŭ avé numai sĕ voimŭ, putemŭ avé chiar şi vênatŭ în curte. Vênatŭ bunŭ şi uşorŭ de prinsŭ suntŭ galiţele şi iepurii de casă. Cine are galiţe şi iepurĭ de casă pote pregăti o mâncare cum se cade orĭ şi când, şi nu e silitŭ sĕ postéscă şi în dulce. — Decĭ e de doritŭ ca fiăcare omŭ cu ceva pricepere sĕ ţină *galiţe* şi *iepurĭ de casă*. Iepurii sĕ potŭ ţine în staulŭ cu vitele, căcĭ ei se nutrescŭ cu ce cade dela vite, altă ostenélă şi cheltuiélă nu ne cerŭ, der venitŭ ne aducŭ frumosŭ, căcĭ avemŭ carne la îndemână când ne trebue; ei se înmulţescŭ şi fórte tare.

Povestile despre ei încă suntŭ numai nesce scorniturĭ.

Decĭ galiţele şi iepuri de casă sĕ nu lipséscă de lângă casele economilorŭ noştri.

7. Nu numai după plugŭ trăiescŭ ómenii, ci fórte mulţĭ trăiescŭ după *măiestrii* seu *mesteşugurĭ*, de carĭ omenii noştri fugŭ ca de »Ucigă-lŭ Crucea."

Nu-i ruşine — după cum credŭ unii dintre ómenii nostri — de a sci omulŭ astăḑĭ orĭ şi ce, numai câştigŭ sĕ aibă. A fura şi a face alte lucrurĭ urite — e ruşine, der' a câştiga banĭ şi avere pe cale onestă, astăḑĭ este unŭ lucru de mare cinste. Omenii nostri sciu numai douĕ: orĭ numai plugulŭ, orĭ numai domnia; dér măiestria — lucrulŭ celŭ mai bunŭ — încă nu o sciu mai de locŭ.

Dér nicĭ plugulŭ nicĭ domnia, carea e numai „dăscălia" orĭ »popia" — căcĭ de alte n'avemŭ parte — nu ne aducŭ astăḑĭ acelea frumóse venite, pe carĭ le aducŭ măiestriile; sĕ înţelege, că omulŭ sĕ fiă măiestru în regulă, er' nu numai »cârpaciu" orĭ cum sĕ ḑice „mesterŭ-strică.« Cine aduce sĕ'i facă vr'unŭ lucru, poftesce sĕ i-lŭ facă cum se recere, dér nu numai sĕ-lŭ »nĕcăjescă« — cum sĕ ḑice, adecă sĕ i-lŭ strice.

Decĭ deră fiă-care tată de familiă, carele are d. e. cincĭ băieţĭ şi le voiesce într'adevĕrŭ binele, voiesce ca sĕ iesă din ei omenĭ vrednicĭ şi cinstiţĭ, atuncĭ patru din ei sĕ-i dea la măiestrii şi numai unulŭ sĕ-lŭ ţină acasă. Căcĭ despre fiă-care măiestriă sĕ ḑice că e „plugŭ de aurŭ." Şi cine însĕ n'ar dori ca sĕ aibă unŭ plugŭ de aurŭ? — Lăsaţĭ der copii sĕ înveţe puţină carte, căcĭ fără carte „n'ai parte," apoi daţi-i la măiestrii, şi ei încă vorŭ ave atuncĭ plugŭ de aurŭ. —

Numai cu plugulŭ şi er numai cu plugulŭ nu mai merge; astăḑi omenii s'au înmulţitŭ, cheltuelĭ şi dărĭ încă'sŭ multe şi marĭ; der pămentulŭ e totŭ numai acela, nicĭ elŭ nu ne mai ajunge; decĭ deră sĕ mai căutămŭ şi alte isvoră de venite, de câştigŭ. **(Va urma).**

Istoriă ungurescă.

La 5 Ianuarie n. „istoriculŭ« ungurŭ Alexiu Iakab ţinu la »Societatea istorică unguréscă" o conferinţă despre colorile naţionale ale Ardealului. Până la 1538, ḑise pretinsulŭ istoricŭ, Ardealulŭ a avutŭ aceleaşĭ colorĭ ca şi Ungaria, a cărei parte constitutivă era elŭ. După aceea formară cele trei naţiunĭ ardelene, Ungurii, Sĕcuii şi Sasii, unŭ micŭ statŭ federativŭ. Ungurii păstrară colórea roşiă a ţerei mame, colórea Sĕcuilorŭ fu vênătă, colorea Sasilorŭ galbenă-auriă. Ardealulŭ folosĭ multŭ timpŭ încă după separarea lui de Ungaria colorile acesteia şi incepu abia la 1612 sĕ foloséscă propriele lui colorĭ. Candŭ in 1653 s'au stabilitŭ insemnele (emblema) Ardealului, in privinţa colorilorŭ nu s'a hotărîtŭ nimicŭ. Când Ardealulŭ s'a ridicatŭ în 1765 la rangulŭ de mare principatŭ, regina hotărî ca colorĭ naţionale ardelene: vênĕtŭ, roşu şi galbenŭ. Dieta din 1791 acceptă tăcênd acéstă hotărire şi aşa rĕmaseră acestea ca colorĭ ale Ardealului până la 1848, când în urma uniunei colorile Ungariei devenirĕ şi ale Ardealului.

Frumosă poveste! Valahulŭ care nu figureză între cele »trei naţiunĭ ardelenescĭ", ar incheia-o astfelŭ: Şi incălecai p'unŭ cocoşŭ şi vĕ spusei gogoşi.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

POJUNŬ, 10 Ianuarie. — Deşgheţulŭ (moloşagulŭ) a adusŭ periculŭ, care ameninţă cu inundare. Apa cresce constantŭ.

VIENA, 10 Ianuarie. — Suburbiele Pentzing, Hietzing, Gaudentzdorf suntŭ inundate parţialŭ în urma deşgheţului repede. S'au luatŭ mĕsurĭ de apĕrare.

CONSTANTINOPOL, 10 Ianuarie. — Comitetele slave din Moscva şi Odessa au suportatŭ cheltuelile atacului îndreptatŭ contra oraşului Burgas.

— „Der de ce plângĭ eră? reluă cu voce tremurătóre firul vorbirei binevoitórea consolătóre. „Incetă şi 'mĭ spune mai departe istoria ta«.

— »'Ţĭ-am spusŭ destulŭ, mai multŭ nu potŭ ....« replică păstoriţa cu voce înecată de durere şi'şĭ continua plânsulŭ.

— »Nu te crede tu perdută", intêmpină de nou geniulŭ libertăţii — căcĭ elŭ era — cu tonŭ mai liberŭ, aibĭ incredere în puterile tale; nu fi aşa lăsătore, ingrijesce cu sfinţeniă de tote ale tale; păstréză virtutea şi bărbăţia, căcĭ atuncĭ sortea ta ţi-se va îndrepta şi eu pentru totdéuna voiu fi cu tine!«.

Şi fiica dreptăţii işĭ plécă capulŭ, depune o sărutare pe fruntea mângăiatei păstoriţe şi la momentŭ dispărea fără urmă...

*

Păstoriţa e frumosă, eu o iubescŭ — amorulŭ ei e dulce! Iubiţĭ-o şi voi, ea doresce amorulŭ vostru şi lacrĕmile ei vorŭ seca, durerea ii va inceta, faţa ei palidă erăşĭ va recăpĕta colorea ei rumenă de odinioră, buzele ei vorŭ suride — ea va re'nvia, er acelŭ geniu, spiritŭ divinŭ, în eternu va fi intre noi!...

Ieronimu Dănilă.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Muresianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Ianuarie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5% . . .	97 90	Bonurĭ croato-slavone . .	101 —
Rentă de hârtiă 5% . .	83.30	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149 —	Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	94.50	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	123.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	134 50	Renta de hârtiă austriacă	72.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110 50	Renta de arg. austr. . .	81.—
Bonurĭ rurale ungare . .	104 —	Renta de aurŭ austr. . .	110 15
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.50	Losurile din 1860 . . .	134 75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102 50	Acţiunile băncei austro-ungare	871 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	101 50	Act. băncei de creditŭ ung.	274.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 50	Act. băncei de creditŭ austr.	217.50
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 95
		Napoleon-d'orĭ	10 04
		Mărcĭ 100 împ. germ. . .	62 37
		Londra 10 Livres sterlinge	126.70

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 14 Decemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). .	$93\frac{1}{2}$	$94\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%) .	96—	97—
» convert. (6%) .	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%) . .	105—	106—
» „ „ (5%) .	$91\frac{3}{4}$	$92\frac{1}{4}$
» » urban (7%) . .	103—	104—
» » » (6%) .	96—	97—
» » » (5%) . .	$87\frac{1}{2}$	$88\frac{1}{2}$
Banca naţională a Romaniei 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	$14.\frac{1}{4}$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovu

din 10 Ianuarie st. n. 1887.

Bancnote romănescĭ	Cump.	8.45	Vênd.	8.47
Argint romănesc	»	8.42	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	10.00	»	10.03
Lire turcescĭ	»	11.35	»	11.37
Imperialĭ	»	10.35	»	10.38
Galbenĭ	»	5 90	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina» 6% .	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5% .	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ . . .	»	$6\frac{1}{2}$—8% pe anŭ.		

Nr. 13,547—1887.

Publicaţiune!

Din partea inclitei representanţe comunale orăşenescĭ s'a statoritŭ pe temeiulŭ conclusului din 14 a l. c. următorulŭ conspectŭ nominalŭ asupra viriliştilorŭ orăşenescĭ pro 1888:

1. Fleischer Michael, fabricantŭ de salamŭ fl. 2062 cr. $83\frac{1}{4}$*) (duplu computatŭ)
2. Institutulŭ generalŭ de păstrare fl. 3937 cr. 97.
3. Institutulŭ generalŭ de pensiune fl. 3047 cr. 82.
4. Banca primă transilvană fl. 2169 cr. 45.
5. Kamner Eduard, comersantŭ fl. 1044 cr. 11 (duplu computatŭ).
6. Reuniunea braşoveană de anticipaţiunĭ fl. 1733 cr. 11.
7. Koniges Johann, comersantŭ fl. 924 cr. 10 (duplu computatŭ).
8. Fabritius Josef, Dr. med., Craiova fl. 832 cr. 83 (duplu computatŭ).
9. Hesshaimer Adolf, comersantŭ fl. 794 cr. — (duplu computatŭ.)
10. Reuniunea pentru pensionarea amploiaţilorŭ magistratualĭ fl. 1515 cr. 23.
11. Bachmaier Iulius, advocatŭ fl. 738 cr. 16 (duplu computatŭ.)
12. Mayer Josef, advocatŭ fl. 660 cr. 40 (duplu computatŭ).
13. Fabritius Josef, dr. med. fl. 684 cr. 40 (duplu computatŭ)
14. Societatea industrială vienesă de gazŭ fl. 1215. cr. —.
15. Brennerberg Louise, de, privatier fl. 1179 cr. 74.
16. Baruch Eremias, fabrico de spirtŭ fl. 1148 cr. 54.
17. Pleckersfeld Iosef, de, privatier fl. 1104 cr. 32
18. Fondulŭ de pensiune alŭ amploiaţilorŭ oficiului de amanetare fl. 1023 cr. 42.
19. Dück Josef, fabricantŭ, fl. 502 cr. 63 (duplu computatŭ).
20. Otrobán Nándor, dr. med. fl. 502 cr. 33 (duplu computatŭ)
21. Reuniunea amploiaţilorŭ austro-ung. fl. 986 cr. 89.
22. Spitalulŭ femeilorŭ serace fl. 910 cr 91.
23. Langer Thomas, advocatŭ fl. 454 cr. 71 (duplu computatŭ)
24. Zeides Peter, privatierŭ fl. 897 cr. 06.
25. Lázár Gero, comersantŭ fl. 435 cr. 50 (duplu computatŭ).
26. Eforia scólelorŭ române fl. 868 cr. 80.
27. Fundaţiunea Jugariană fl. 839 cr. 50
28. Ridelyi Friedrich, privatierŭ fl. 779 cr. 50.
29. Vasady Josef, comersantŭ fl. 388 cr. 57 (duplu computatŭ.)
30. Marienburg Rudolf, privatier fl. 783 cr. 88.
31. Korody Mihály, cismarŭ fl 371 cr 37 (duplu computatŭ)
32. Ioanides Georg, comersantŭ fl. 735 cr. 69.
33. Schlandt Gottlieb, pielarŭ fl. 365 cr. 96 (duplu computatŭ.)
34. Fondulŭ gimnasiului superiorŭ gr. cat. fl. 722 cr. 50,
35. Mandl Rosa, privatierŭ fl. 712 cr. 10.
36. Honigberger Friedrich, privatierŭ fl 709 cr. 90.
37. Schobeln Charlotte, de, privatierŭ fl. 706 cr 69.
38. Biserica greco-orientală fl 683 cr. 63.
39. Puşcariu Iosifŭ, advocatŭ fl. 340 cr. 52 (duplu computatŭ)
40. Korner Franz, Erredii fl. 675 cr. 83.
41. Tartler Martin, privatierŭ fl. 669 cr. 20.
42. Biserica Sft. Nicolae fl 660 cr. 80.
43. Stenner Paul, privatierŭ fl. 653 cr. 78.
44. Popovits Andrei, comersante fl. 643 cr. 52.
45. Ludvig Franz, hotelierŭ fl. 621 cr. —.
46. Manole Diamanti, comersante fl. 306 cr. 92 (duplu computatŭ).
47. Steriu Constantinŭ, comersante fl. 612 cr. 06.
48. Remenyik Stefanŭ, posesorŭ de case fl. 609 cr. $11\frac{1}{2}$.
49. Safrano Anastasie, comersante fl. 587 cr. 15.
50. Schmidt Albert, privatierŭ fl. 5 9 cr. 66.
51. Duschoiu Iohann, comersante fl. 302 cr 67 (duplu computatŭ.)
52. Brennerberg Julius, de, asesorŭ reg. fl. 293 cr. 03 (duplu computatŭ.)
53. Dück Georg, preşedinte de tribunalŭ fl. 287 cr. 77 (duplu computatŭ.)
54. Prentner Iosef, comersante fl. 284 cr. 26 (duplu computatŭ).
55. Zoe I. Popp, privatier fl 558 cr. 40
56. Popp B. Georg, comersante fl. 275 cr. 63 (duplu computatŭ.)
57. Müller Julius, comersante fl. 544 cr. 80.
58. Trauscheufels Iosefine, de, privatierŭ fl. 538 cr. —.
59. Zeidner Traugott, măcelarŭ fl. 534 cr $17\frac{1}{2}$.
60. Nemes Peter, notarŭ publicŭ fl. 266 cr. 50 (duplu computatŭ).
61. Jekel Julius, advocatŭ fl. 264 cr. 70 (duplu computatŭ).
62. Böchlert Eduard, chirurgŭ fl. 263 cr. 38 (duplu computatŭ).
63. Biserica Bartholomeiu fl. 535 cr 64.
64. Zeidner Heinrich, comersante fl. 523 cr. 74.
65. Czell Friedrich jun, fabricantŭ fl. 522 cr. 56.
66. Henning Friedrich, privatier fl. 514 cr. —.
67. Biserica romano-catolică fl 492 cr. 25.
68. Walbaum Friedr. eredii, posesorĭ de casă fl 483 cr. 76.
69. Sotir Haretti, eredii, posesorĭ de casă fl. 482 cr. 07.
70. Schmidts Wilhelm, advocatŭ fl 238 cr. 12 (duplu computatŭ).
71. Binder Friedrich, comersante de producte fl. 469 cr. 38.
72. Adler Leopold, fotografŭ fl. 467 cr. 65.
73. Arzt Josefine, privatier fl. 462 cr. 75.
74. Biserica evanghelică fl. 462 cr. 75.
75. Maximilianŭ Iuonŭ, preotŭ fl. 228 cr. 49 duplu computatŭ)
76. Hornung Karl, apotecarŭ fl. 228 cr. 08 duplu computatŭ.
77. Teutsch Julius, fabricantŭ de liquerŭ fl. 451 cr. 13.
78. Dr. Eugen de Trauschenfels, Dr. juris fl. 219 cr. 98 (duplu computatŭ).
79. Reich Augustŭ, advocatŭ fl 217 cr. 98 (duplu computatŭ.)
80. Römer Julius, profesorŭ fl. 213 cr. 95 (duplu computatŭ).
81. Dr. Schwartz Heinrich, Dr med. fl. 213 cr. 40 (duplu computatŭ).
82. Pellionis Friedrich, comersante de producte fl. 426 cr. 53.
83. Wächter Lina, privatierŭ fl. 423 cr. 20
84. Jakab Josef, advocatŭ fl. 210 cr. 50 (duplu computatŭ)
85. Adler Jacob L., schimbătorŭ de banĭ fl. 413 cr. 50.
86. Heifurth Franz, privatieru fl. 440 cr. 97.
87. Fromm Martin, comersante de producte fl. 407 cr. 03.
88. Thiess Carl, predicatorŭ fl. 303 cr. 91.
89. Teutsch Caroline, eredii, posesorŭ de case fl. 399 cr. 40.
90. Hornung Franz sen., măcelarŭ fl. 391. cr. 82*).
91. Jekelius Alexine, spiţierŭ fl. 393 cr. 50.
92. Mark Samuel, comersante fl. 388 cr. 13.
93. Biserica grecească in cetate fl. 386 cr. 20.
94. Tartler Friedrich, Dr. physicŭ comitatensŭ fl. 192 cr. 18 (duplu computatŭ).
95. Czell Karl fabricantŭ fl. 374 cr. 11.
96. Teutsch Michael, cojocariu fl. 373 cr. 97.
97. Beldi Gustav, practicantŭ mag. fl. 359 cr. —.
98. Tief Susanna, hotelierŭ fl. 358 cr. 41.
99. Societatea cojocarilorŭ fl. 357 cr. 47.
100. Jarosy János, măsarŭ fl. 352 cr. 85.

Suplenţĭ.

1. Stamm Traugott, comersante fl. 351 cr. 21.
2. Ollinger Georg, pălărierŭ fl. 346 cr. 57.
3. Reuniunea meseriaşilorŭ fl. 346 cr. 48
4. Papp Franz, neguţătorŭ de mobile fl. 343 cr. 02.
5. Czell Friedrich sen. fabricantŭ fl. 342 cr. 27.
6. Hellwig Şamuel, bierarŭ fl. 337 cr, 68.
7. Peter Mihály, papucarŭ fl. 335 cr. 05.
8. Soucsek Franz, papucariu fl. 331 cr. 33
9. Karl Fabritius, comersante fl. 331 cr. 17.
10. Gustav Fabritius, comersante fl. 331 cr. 17.
11. Stenner Franz Iosef, producentŭ de rosolŭ fl. 326 cr. 39.
12. Nagy István, comersantŭ de lemne fl. 326 cr. $08\frac{1}{2}$.
13. Furnică George jun., măcelarŭ fl. 325 cr. 34.
14. Salmen Friedrich, lemnarŭ fl. 325 cr. 25.
15. Verzár István, comersante fl. 319 cr. $30\frac{1}{2}$.
16. Tittes Georg, comersante de vinurĭ fl. 316 cr $10\frac{1}{2}$
17. Gunesch Karoline, posesóră de case fl. 315 cr. 20.
18. Felter Gustav, comersante fl. 310 cr. 98.
19. Safrano Johann, schimbătorŭ de banĭ fl. 155 cr. 25.
20. Beer Ignatz, capitalistŭ fl. 308 cr. 75.

Se aduce acestŭ conspectŭ spre cunoscinţă generală cu acelŭ adausŭ, cum că în contra acestui conspectŭ nominalŭ se potŭ aşterne eventualele recurse la subscrisulŭ magistratŭ în decursŭ de 15 ḑile, începêndŭ cu ḑiua de astăḑĭ.

Braşovŭ, 28 Decemvre 1887.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

*) Cifrele arată darea pentru venitŭ.

Publicaţiune

de licitaţiă şi totodată de pertractare a ofertelorŭ!

Lunĭ, 30 Ianuarie 1888 st. n. 9 óre a. m. se va ţine în sala cea mare a Reuniunei industriale din Braşovŭ, strada Căldărarilorŭ Nr. 518 licitaţia verbală, pentru vênḑarea fostelorŭ realităţĭ ale lui Georg Türk, cumpĕrate de Cassa-generală de păstrare din Braşovŭ, (Kronstädter allgemeine Sparkasse) şi anume vênḑarea, la care se vorŭ primi şi oferte în scrisŭ (sigilate).

1. A fabricei de hărtiă din Bluměna, şoséua laterală dimpreună cu dreptulŭ pentru folosirea şi puterea apei cu preţulŭ de strigare de 28,000 fl.

2. A celorŭ 7 căsuţe pentru lucrătorĭ dimprejurulŭ fabricei, cu preţurile de strigare, carĭ se potŭ vedea între condiţiunile de vênḑare.

3. A 3 holde situate înaintea fabricei (parte comasate) cu preţulŭ de strigare de câte 150 fl. eventualŭ 500 fl.

4. A morii pentru măcinatulŭ lemnului dela Timişulŭ de josŭ dimpreună cu dreptulŭ pentru folosirea apei şi a puterei acesteia cu preţulŭ de strigare de 5000 fl. şi

5. A piuei ce se află in apropierea celei din urmă, situată în Valea Mamba cu dreptulŭ pentru folosirea apei şi a puterei acesteia cu preţulŭ de strigare de 1000 fl.

La acésta pertractare de vênḑare sĕ învită doritorii de a cumpĕra, cu aceeaşĭ observare, că $^2/_3$ adică douĕ din treĭ părţĭ ale preţului de cumpĕrare potŭ rĕmânea ca hipotecă asupra realităţii (obiectului) cumpĕrate cu dobênda anuală de 6% — şi că tóte celelalte condiţiunĭ de vênḑare, resp. ale licitaţiunei şi ale pertractării ofertelorŭ se potŭ vedea în orele de oficiu înaintea prânḑului în localulŭ cassei generale de păstrare din Braşovŭ.

Braşovŭ, 17 Decemvre 1887.

Cassa generală de păstrare — Braşovŭ.
(Kronstädter allgemeine Sparkasse.)

2—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţi ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Tiporafia ALEXI, Braşovŭ.